

Regionale visie museumbeleid en de rol van Markant Friesland

Gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel

Augustus 2021

Aanleiding tot dit document

Begin 2020 heeft Stichting Markant Friesland het visiedocument 'Versterken museale structuur Noordoost Friese musea 2021 – 2025' geschreven. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft hiervoor een subsidie verleend. Aanleiding was het aflopen van de vierjarige subsidieperiode tussen de vier samenwerkende gemeenten in het noordoosten van Fryslân. Eind 2020 is besloten om deze subsidierelatie met één jaar te verlengen en medio 2021 te komen tot een regionale gemeentelijke visie op museumbeleid. Naar aanleiding daarvan kunnen we besluiten over te gaan tot een verlenging van deze vierjarige subsidierelatie. In deze visie zetten wij uiteen waar wij staan en waar wij heen willen.

Ambities van de vier samenwerkende gemeenten rond cultuur en recreatie & toerisme

Het noordoosten van Fryslân heeft haar inwoners en toeristen veel te bieden op museaal gebied. In onze streek zijn pareltjes van musea te vinden die wij als gemeenten – waar dat kan - graag ondersteunen. De kwaliteit van deze musea is wisselend, naar gelang het niveau en aanwezigheid van vrijwilligers of professionele leiding. Door de coronacrisis hebben we gezien dat de musea kwetsbaar zijn en dat ze ondersteuning kunnen gebruiken.

Huidige situatie

Onze streek heeft een rijk cultureel aanbod. Pittoreske plaatsen wisselen elkaar af in een landschap dat zich uitstrekt van de Fryske Wâlden tot aan het wad. Veel van deze plaatsen hebben een specialistisch klein museum dat de lokale historie tentoonstelt. De musea in onze regio vallen op in hun verscheidenheid. De meeste van deze musea floreren dankzij een groot aantal gedreven vrijwilligers, maar de meerderheid ziet voor de lange termijn problemen als gevolg van vergrijzing en terugloop van vrijwilligers. De Coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat deze musea kwetsbaar zijn op het moment dat vrijwilligers wegvallen.

In 2020 waren 23 musea in het noordoosten van Fryslân lid van Markant Friesland en in meer of mindere mate betrokken bij activiteiten georganiseerd door de organisatie. Op één na zijn alle musea aangesloten bij Markant Friesland. De stichting heeft een bestuur en één betaalde kracht in dienst voor 0,5 FTE. De financiering hiervan komt nagenoeg vanuit de vier samenwerkende gemeenten. De aangesloten musea betalen € 50 per jaar.

Niet alle leden van Markant Friesland zijn even betrokken bij de organisatie. Kleinere musea maken vaak meer gebruik van de promotie- en marketingactiviteiten dan de grotere musea. Zij zijn in staat dit eerder zelfstandig te organiseren. Na rondvraag bleek dat de meerderheid van de musea tevreden is met de werkzaamheden van Markant Friesland. Het contact met de coördinator wordt als prettig ervaren. Hoewel er op dit moment geen fysieke bijeenkomsten plaatsvinden als gevolg van de Coronacrisis is er wel veel bruikbare informatie en ondersteuning aangeleverd voor bijvoorbeeld financiële regelingen. Sommigen voelen zich meer betrokken bij de Friese Museumfederatie.

Verschil Friese Museumfederatie

De Friese Museumfederatie is een provinciale organisatie die musea in Friesland ondersteunt. Deze provinciale organisatie richt zich over het algemeen, meer dan Markant Friesland, op de professionalisering van musea en het behoud van het cultureel erfgoed in onze provincie. Zij verzorgen vakinhoudelijke trainingen of bijvoorbeeld een cursus fondswerving. Voor wat betreft netwerkactiviteiten of marketing & communicatie, is Markant Friesland van groter belang voor de aangesloten musea. Leden van de Museumfederatie dienen de intentie te hebben om te groeien naar de internationale definitie van een museum. De inzet en tijd die dat vergt betekent dat veelal de kleinere musea in onze regio niet zijn aangesloten bij de Museumfederatie. Markant Friesland heeft vooral voor deze groep meerwaarde.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van welke musea zijn aangesloten bij Markant Friesland en bij de Friese Museumfederatie:

Gemeente	Museum	Lid MK	Museumfederatie
Achtkarspelen	De Kruidhof	Ja	Ja
	IJstijdenmuseum	Ja	Ja
	Simke Kloostermanhûs	Ja	Nee
	De Spitkeet	Ja	Ja
	Ot en Sien	Nee	Nee
Tytsjerksteradiel	Klompemuseum	Ja	Ja
	Fierljepmuseum	Ja	Ja
	Observeum	Ja	Ja
	Het Skutsjemuseum	Ja	Nee
	Het Kokelhus van Jan en Sjut	Ja	Nee
	Korenmolen de Hoop	Ja	Nee
Dantumadiel	De Schierstins	Ja	Nee
	Museum Klooster Claercamp	Ja	Nee
	De Sûkereï	Ja	Ja
	Natuurmuseum Bruinenberg / SanjesZoo	Ja	Ja
Noardeast-Fryslân	Kollumer Museum 'Mr. Andreae'	Ja	Nee
	Fogelsanghstate	Ja	Ja
	Molen de Zwaluw Burdaard	Ja	Nee
	Ruud Wiersma Hûs	Ja	Ja
	Museum Dokkum	Ja	Ja
	Vlasmuseum It Braakhok	Ja	Ja
	t Fiskerhúske	Ja	Ja
	Kleine-lijn	Ja	Nee

Werkzaamheden van Markant Friesland op dit moment

De onderstaande werkzaamheden van Markant Friesland zijn door hen zelf geformuleerd in het visiedocument Markant Friesland 2021 – 2025.

De stichting zet zich in om het contact tussen musea te versterken en faciliteert in de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, inwoners en ondernemers. Daarbij noemen zij als werkzaamheden:

- 1) **De ondersteunende rol.** Markant richt zich op professionalisering en versterking van de musea door een netwerk te creëren waar de verschillende musea aan deskundigheidsbevordering kunnen doen. Deze ondersteunde rol bevindt zich ook op het vlak in samenwerking met de musea nadenken over vrijwilligersbeleid, onderwijs betrekken én een broedplaats zijn voor nieuwe ideeën en plannen.
- 2) **De externe rol.** Markant wil graag het gezicht zijn van de samenwerkende musea in het noordoosten van Fryslân.
- 3) **Promotie.** Bovenstaande rol uit zich onder andere in een coördinerende rol voor wat betreft communicatie & marketing.
- 4) **Projectopdrachten.** Deelnemers aan projecten van Markant Friesland kunnen meedoen aan projecten volgens het aanklikmodel. Musea kunnen aanhaken bij projecten die bij hen passen, hen iets opleveren

Deze vier door Markant Friesland geformuleerde speerpunten zijn ook uitgezet als visie naar de toekomst en worden bij verlenging van de subsidierelatie voor vier jaar als inzet voorgesteld. Daarbij is in het visiedocument toegevoegd dat deze uitgangspunten ambitieus zijn in relatie tot de beschikbare formatie van 0,5 FTE.

Hoe zien wij de rol van Markant Friesland voor 2022 en verder?

We zien groeipotentieel voor onze musea. Markant Friesland moet dit potentieel versterken. We nemen kennis van het visiedocument van Markant Friesland en concluderen ten aanzien van bovenstaande het volgende:

- Markant Friesland heeft een andere rol dan de Friese Museumfederatie. Minder vakinhoudelijk specialistisch, meer gericht op ondersteuning bij de bedrijfsvoering van de musea én promotie & marketing.
- We constateren dat Markant Friesland een nuttige bijdrage levert aan het museumpotentieel in onze regio en we zetten in op een verlenging van de samenwerking voor vier jaar.

Wij vinden dat Markant Friesland zich moet richten op de volgende kerntaken:

1) De ondersteunende rol

Markant Friesland richt zich op professionalisering, modernisering en versterking van de musea.

- Markant Friesland ondersteunt de kleine musea bij de keuze voor aansprekende thema's van (wissel-) exposities.
- Markant Friesland stimuleert met een frisse blik de herinrichting van vaste exposities.
- Markant Friesland creëert een netwerk waarbinnen de musea gezamenlijk aan deskundigheidsbevordering kunnen doen.
- Markant Friesland stimuleert samenwerking tussen de deelnemende musea
- Markant Friesland denkt actief mee over vrijwilligersbeleid.
- Markant Friesland ondersteunt de musea bij fondsenwerving en het opstellen van subsidieverzoeken.

2) Marketing & communicatie

Markant Friesland heeft de lead in de promotie van de musea in Noordoost – Fryslân. Toeristen én inwoners krijgen een goed zicht op het culturele aanbod in de regio. De organisatie denkt mee met de musea en legt verschillende promotiemogelijkheden aan hen voor. Markant Friesland zorgt ervoor dat musea bekend worden bij recreanten en inwoners.

3) Samenwerking met onderwijsinstellingen en welzijnsinstellingen

Markant Friesland zet zich meer in om onderwijsinstellingen te betrekken bij projecten van de musea in onze regio. Dit betreft een win-win situatie voor de musea en de onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn welzijnsinstellingen een vindplaats voor vrijwilligers

4) Netwerkorganisatie

Markant Friesland is de netwerkorganisatie voor musea in de regio.

Financiën

In het verleden financierden de verschillende gemeenten elk € 4.500 aan de begroting van Markant Friesland. Door de herindeling betaalt de gemeente Noardeast-Fryslân inmiddels veel meer dan de andere gemeenten. De verdeelsleutel van de subsidie aan Markant Friesland moet worden aangepast. Wij doen hiertoe een voorstel op basis van het inwonertal van 2020:

Gemeente	Huidige subsidie aan MF	Inwoners 2020	Voorstel
Achtkarspelen	€ 4.500	27843	€ 6.060
Tytsjerksteradiel	€ 4.500	32052	€ 6.977
Dantumadiel	€ 4.500	18922	€ 4.119
Noardeast-Fryslân	€ 13.500	45228	€ 9.844
Totaal	€ 27.000		€ 27.000

Prestatie

Gelet op onze gemeentelijke ambities en op het groeipotentieel in onze regio op museaal vlak, zien wij voor Markant Friesland in de periode van 2022 – 2025 een rol weggelegd. Wij adviseren dan ook de verlenging van de subsidie voor een periode van vier jaar.